

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Aplicacións en ciencias da saúde

Materia	Psicoloxía: Aplicacións en ciencias da saúde			
Código	P05G170V01203			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Figueiredo, María José			
Profesorado	Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	figueiredo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
Descrición xeral	Esta materia ha de amosar, de xeito moi xeral, que é a Psicoloxía, e que lle pode achegar a Psicoloxía ao fisioterapeuta. Adicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e sociais.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade

B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
10D Coñecer e comprender os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde/enfermidade do individuo, familia e comunidade.	A5	
11D Coñecer e comprender as teorías da comunicación e das habilidades interpersoais.	A19	
12D Coñecer e comprender as teorías da aprendizaxe a aplicar na educación para a saúde e no seu propio proceso de aprendizaxe ao longo de toda a vida.	A17	
13D Coñecer e comprender os factores que interveñen no traballo en equipo e en situacións de liderado.	A13 A18 A19	
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	A19	
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	A15	
32D Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar aos estudantes na prevención, a detección precoz, a asistencia e a rehabilitación de vítimas as desta forma de violencia.	A16	
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	A4 A15	
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	A4	
18P Motivar outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	A4 A13 A18	
1A Traballar con responsabilidade.	A17	B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	A17	B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	A13	B25
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	A18	B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.		B1
2TI Capacidade de análise e síntese.		B2
3TI Capacidade de organización e planificación.		B3
4TI Capacidade de xestión da información.		B4
5TI Resolución de problemas.		B5
6TI Toma de decisións.		B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.		B7
1TP Compromiso ético.		B9
2TP Traballo en equipo.		B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.		B11
4TP Razoamento crítico.		B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.		B13
1TS Aprendizaxe autónoma.		B15
2TS Motivación por a calidade.		B16
3TS Adaptación a novas situacións.		B17
4TS Creatividade.		B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.		B19
6TS Liderado.		B20

Contidos

Tema	
¿Qué estuda a Psicoloxía?	Introdución. Principais paradigmas.
Procesos psicolóxicos básicos	Sensación-Percepción. Atención. Memoria.
Aprendizaxe	Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva.

Motivación-emoción, ansiedade e estrés	Motivación. Emoción. Intelixencia emocional. Ansiedade. Estres-Burnout en profesionais de Ciencias da saúde.
Trastornos de conduta	Trastorno de ansiedade. Trastornos somatoformes. Trastornos do estado del ánimo. A esquizofrenia e o trastorno delirante. Trastorno de personalidade.
Violencia familiar e violencia de xénero, afectación na saúde	Tipos de violencia. Violencia familiar e violencia de xénero. Consecuencias da violencia. Actuacións ante a violencia.
Determinantes psicosociais no comportamento saúde/enfermidade	Determinantes psicolóxicos. Determinantes sociais (Familiares, económicos e Culturais). Percepción do dolor. Adherencia ao tratamento. Benestar psicolóxico-físico.
Relación entre o profesional da saúde e o paciente	Tipos de control na relación profesional e paciente. A influencia social na relación profesional. Comunicación entre o profesional da saúde e o paciente. Estilos de comportamento do profesional da saúde.
A fisioterapia como intervención multidisciplinar	Proceso psicosocial. Contido técnico. Condicións que a fan factible.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	1	0	1
Traballos de aula	18	0	18
Sesión maxistral	20	52	72
Presentacións/exposicións	6	0	6
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Probos de tipo test	1	0	1
Cartafol/dossier	0	24	24
Traballos e proxectos	0.5	26	26.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	A hora de titoría emprégase para facer o seguimento dos traballos.
Traballos de aula	Cada tema vai acompañado con material audiovisual e unha ficha que o grupo debe completar.
Sesión maxistral	Cada tema é explicado por el profesor.
Presentacións/exposicións	Os alumnos teñen que realizar en grupo dous traballos, que lle indique a profesora, sobre algún punto da materia. Os traballos teranse que expoñer.
Actividades introdutorias	Exposición sobre o desenvolvemento da materia ao longo do cuadrimestre, así como os contidos desta.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Tanto nos seminarios, coma na titoría grupal e os traballos tutelados, o alumno recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter. Ademais, emprégase para levar os rexistros correspondentes a cada alumno sobre o esforzo realizado e o coñecemento adquirido.
Probos	Descrición
Traballos e proxectos	Tanto nos seminarios, coma na titoría grupal e os traballos tutelados, o alumno recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter. Ademais, emprégase para levar os rexistros correspondentes a cada alumno sobre o esforzo realizado e o coñecemento adquirido.

Avaliación

Descrición	Cualificación

Traballos de aula O/a alumno/a analizará diferentes materiais (artigos, capítulos de libro, material audiovisual, entre outros) relacionados coas temáticas da materia.	20
Probas de tipo testLevarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria de xullo, o alumnado só se terá que examinar dos contidos e destrezas que non chegou a superar na convocatoria de xuño, ao conservarse a calificación das competencias adquiridas. A calificación final será resultado do nivel de competencia acadado, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

- Larsen, R., **Psicología de la Personalidad**, McGraw Hill,
- Puente, A., **Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos**, Pirámide,
- Gerrig, R. y Zimbardo, P., **Psicología y Vida.**, Prentice Hall,
- Sánchez Vidal, A., **Psicología Social Aplicada**, Prentice-Hall,
- Morris, Ch., y Maisto, A., **Psicología**, Prentice-Hall,
- Fariña, F., Arce, R. y Buela-Casal, G., **Violencia de Género. Tratado Psicológico y legal**, Biblioteca Nueva,
- Fariña, F. y Tortosa, F., **Introducción a la Psicología**, Promolibro,
- Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), **Calidad de vida, bienestar y salud**, Psicoeduca,
- Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., **Manual de Psicología de la Salud**, Pirámide,
- Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, **Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.**, México: MCGRAW HILL,
- Vicente E. Caballo Manrique, V., **Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos**, Madrid: Siglo XXI.,
- García-Caro, M^a, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., **Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal**, International Journal of Clinical and Health Psychology, 10(1), 57-73.,
- Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, **Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva**, Psicothema, 24(1), 62-65,
- Violencia de Xénero. /// Miracco, M., Rutzstein, G., Lanzillotti, A., Kasangian, L. & Keegan, E. (2012). Actitudes y creencias de los profesionales de la salud frente a la violencia de género. Acta Psiquiátrica y Psicológica De América Latina, 58(1), 29-33. /// Arce, R., Fariña, F. & Novo, M. (2014). Competencia cognitiva en penados primarios y reincidentes: implicaciones para la reeducación. Anales de Psicología Jurídica, 3(1), 259-266. /// Arrigoni, F. Jiménez, J.L., Navarro, J. I. & Mendoza, P. (2013). Aplicación de un programa terapéutico en hombres violentos contra la pareja. Anuario de Psicología Jurídica, 23, 3-9. /// □ Adherencia ao tratamento. /// Ortiz Viveros, G. R. & Herrera, É. O. (2011). Capacidad predictiva de la adherencia al tratamiento en los modelos sociocognitivos de creencias en salud. Psicología y Salud, 21(1), 79-90. /// Urrutia, S., Azpillaga, I., de Cos, G. L. & Muñoz, D. (2010). Relación entre la percepción de estado de salud con la práctica físicodeportiva y la imagen corporal en adolescentes. Cuadernos De Psicología Del Deporte, 10, 51-56. /// Ortiz, M., & Ortiz, E. (2007). Psicología de la salud: una clave para comprender el fenómeno de la adherencia terapéutica. Revista médica de Chile, 135(5), 647-652. /// Marín Martínez, F., Sánchez Meca, J., & López López, J. A. (2009). El metaanálisis en el ámbito de las ciencias de la salud: una metodología imprescindible para la eficiente acumulación del conocimiento. Fisioterapia, 31(3), 107-114. /// Bayés, R. (2013). Aprender a investigar, aprender a cuidar: una guía para estudiantes y profesionales de la salud. Papeles del Psicólogo, 34(2), 155-156. /// □ Bienestar psicológico. /// Rivas, C., Romero, A., Pérez-Llantada, M., del Carmen, de, I. L., Pourtau, M., Molina, I. & Garcia-Mas, A. (2012). Bienestar psicológico, salud general, autonomía percibida y lesiones en futbolistas. Revista De Psicología Del Deporte, 21(2), 365-371. /// Esnaola, I., Infante, G., Rodríguez, A. & Goñi, E. (2011). Relación entre variables psicosociales y la salud percibida. Revista De Psicología Del Deporte, 20(2), 413-427. /// Vinaccia, S., Quiceno, J.M., Fernández, H., Contreras, F., Bedoya, M., Tobón, S. y Zapata, M. (2005). Calidad de vida, personalidad resistente y apoyo social percibido en pacientes con diagnóstico de cáncer pulmonar. Psicología y Salud, 15(2), 207-221. /// Vega, B. R., Ortiz, A., & Palao, Á. (2004). Atención psiquiátrica y psicológica al paciente oncológico en las etapas finales de la vida. Psicooncología, 1(2), 263-282. /// Rojas-Elizondo, J. (2003). Abordaje de la intervención psicológica en casos diagnosticados de dolor crónico. Enfermería en Costa Rica, 25(1), 16-21. /// Expósito Concepción, Y. (2008). La calidad de vida en los cuidadores primarios de pacientes con cáncer. Revista Habanera de Ciencias Médicas, 7(3), 0-0. /// Paliativos, C. (2008). Sobrecarga, ansiedad y depresión en cuidadores primarios de pacientes con dolor crónico y terminales. Rev Med Inst Mex Seguro Soc, 46(5), 485-494. /// REVERTE, M. L., GIL, J. R., TORO, L. B., GARCÍA, J. T. L. I., & BATISTE, X. G. (2008). Intervención psicológica en Cuidados Paliativos. Análisis de los servicios prestados en España. Medicina Paliativa, 15(1), 39-44. /// Rojas-Elizondo, J. (2003). Abordaje de la intervención psicológica en casos diagnosticados de dolor crónico. Enfermería en Costa Rica, 25(1), 16-21. /// Martín Alfonso, L. (2003). Aplicaciones de la psicología en el proceso salud enfermedad. Revista Cubana de Salud Pública, 29(3), 275-281. /// Sánchez Gil, I. Y., & Pérez Martínez, V. T. (2008). El funcionamiento cognitivo en la vejez: atención y percepción en el adulto mayor. Revista Cubana de Medicina General Integral, 24(2), 0-0. /// □ Maltrato en la vejez. /// Sánchez Castellano, C. (2014). Detección y clasificación del maltrato, la negligencia, y el abuso en pacientes mayores: propuestas de actuación preventiva (Doctoral dissertation, Universidad Complutense de Madrid). /// Pérez-Rojo, G., Izal, M., Montorio, I., Regato, P., & Espinosa, J. M. (2013). Prevalencia de malos tratos hacia personas mayores que viven en la comunidad en España. Medicina Clínica, 141(12), 522-526. ///

Recomendacións

Outros comentarios

Recomendase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de selo caso anotando as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.
 - 2.-Participar activamente nas clases maxistrais, plantexando cuestións sobre os temas tratados.
 - 3.-Plantexarlle ao profesor tódalas preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, así como os procedementos implicados no desenvolvemento dos traballos asignados polo docente.
-